

Magyar Hadtudományi Társaság

Katasztrófa - és Polgári Védelmi Szakosztály

MÁRCIUS ELSEJE, A POLGÁRI VÉDELEM VILÁGNAPJA

Ötven évvel ezelőtt, 1972.március 1-én lépett hatályba a Nemzetközi Polgári Védelmi Szervezet (International Civil Defence Organization – ICDO) alkotmánya, mely szerint minden év március elseje a **Polgári Védelem Világnapja**.

2022-ben sem mulasztjuk el a megemlékezést e fontos társadalmi feladat és intézkedés rendszerről, mely oly sokszor bizonyította létjogosultságát mind katasztrófa, mind háborús helyzetekben. A polgári védelem múltja – igaz, hogy más elnevezésekkel, de – több mint száz évre tekint vissza. Hágában már 1900-ban és 1913-ban a két nemzetközi békeértekezlet részletesen előírta a hadviselő feleknek a lakosság védelmével kapcsolatos feladatait. A Magyar Királyság a nemzetközi hadijogot szabályozó nemzetközi egyezményeket a háborút közvetlenül megelőzően az 1913. évi XLIII. Törvénnyel emelte be jogrendünkbe. Amint a Nagy Háború kezdetén 1914-ben reális veszéllyé vált a lakott települések légitámadása, elkezdődött a védelem szervezése. Hamar kiderült, hogy nem elég a fegyveres (aktív) légvédelem, hanem annak passzív formájára is szükség van, utóbbi alatt a lakosság védelmét célzó, nem fegyveres intézkedéseket értették : légi figyelő és riasztó hálózatok, tájékoztatás, óvóhelyi védelem, tűzoltás, műszaki mentés. A két világháború között, építve az első tapasztalataira, és előre jelezve a következő háború várható háttérhatásait – mint számos más európai országban – hazánkban is jogszabály intézkedett a légoltalmi rendszerről. Konkrétan : a légvédelemről szóló 1935. évi XII. törvény és az ennek végrehajtására kiadott 15/1936. sz. honvédelmi miniszteri rendelet, a „*Légoltalmi Utasítás*” határozta meg a kötelezettségeket, feladatokat.

Sajnos a II.világháborúban hazánkat ért súlyos légitámadások során vizsgázott a rendszer: sok ezer megmentett élet volt köszönhető a szabályok szigorú betartatásának, a légoltalmisok hősiességének. Március 1-én azokra is emlékezünk, akik mind a mentő csapatok, mind a lakosság soraiból álló zatul estek a szőnyegbombázás formájában végrehajtott terrortámadásoknak.

A II. világháború után az Egyesült Nemzetek Szervezete szembesült azzal a szomorú ténnyel, hogy - ellenére a nemzetközi hadijog minden fenyegetésének, tiltásának – utóbbiakkal a háttérország lakosságát nem lehet megvédeni. Ezért született meg Genfben 1949. augusztus 12-én a háború áldozatainak védelmére vonatkozó Egyezmény.

Ennek II. Kiegészítő Jegyzőkönyve a polgári védelem fogalmát így határozza meg : „*minden olyan humanitárius feladat, amelynek célja, hogy védelmet nyújtson a polgári lakosságnak az ellenségeskedés, a háborús cselekmények, illetőleg a katasztrófák hatásai ellen, segítsen ezek közvetlen hatásai leküzdésében, illetve a túlélés feltételeinek biztosításában.*” Ma is ezt tekintjük a polgári védelem nemzetközi jogi alapjának, melyhez természetesen hazánk is csatlakozott.

Napjainkban a polgári védelem az egységes katasztrófavédelem szervezetében látja el feladatait annak megalakulása, 2000.január 1. óta

Civil szervezetek egész sora is segíti az állami feladat ellátását, melyek közül az első az 1937. december 5-én megalakított Légoltalmi Liga volt, melynek 85 évvel ezelőtti megalakulásáról idén megemlékezünk. A Liga mai jogutódja a Magyar Polgári Védelmi Szövetség, mely a

Magyar Polgári Védelmi Tudományos Egyesülettel és a Magyar Hadtudományi Társaság Katasztrófa és Polgári Védelmi Szakosztályával szoros együttműködésben tevékenykedik. Napjaink biztonságot érintő történései sajnos emlékeztetnek a polgári védelem kettős feladatára. [A COVID járvány mellett sajnos időszerűvé vált szakosztályunk egyik kutatási területe, a fegyveres összeütközések polgári védelme, hiszen északkeleti szomszédunknál, Ukrajnában a napokban háború tört ki.](#)

A Polgári Védelem Világnapján - emlékezve nemes feladatukat becsülettel ellátó elődeinkre és hőseinkre - továbbra is biztosak vagyunk benne, hogy önkéntes tevékenységünkkel az állami és önkormányzati szerveket érdemben tudjuk támogatni a lakosság védelme érdekében.

Budapest, 2022-02-24

PhD Zellei Gábor ny.pv.ezredes
szakosztály titkár